

Als het leven pijn doet

Psalm 56:9 en Lucas 7:36-50

Ds. Ilonka Terlouw | Veertigdagentijd | 2008

Psalm 56:9

Gij hebt mijn omzwerven geteld;

Leg mijn tranen in uw fles;

Zijn zij niet in uw register?

Zomaar een omzwerving

Het is een grauwe dag. Buiten regent het. Een vrouw zit op de bank voor het raam en staart naar buiten. Met een schuin oog kijkt ze zo nu en dan de kamer in, naar haar zoontje die in het midden van de kamer met de LEGO aan het spelen is. Gedachten gaan door haar hoofd. En langzaam komen de tranen.

Wat had zij fout gedaan?

Waarom was haar man vreemd gegaan?

Het was gewoon niet eerlijk. Hij had haar en zijn zoontje achter gelaten en was een nieuw leven begonnen met die vrouw. Zij was alleen achter gebleven. Meer dan een jaar geleden was dat nu. En

ze moest nu maar alleen voor hun zoontje zorgen en zien rond te komen. De tranen rollen over haar wangen.

Dan voelt ze de handen van haar zoontje op haar knie: 'niet huilen mama, niet huilen mama.' Haar zoontje klimt op schoot, slaat z'n armpjes om haar nek en geeft z'n mama twee dikke kussen, op elke wang één. 'Niet huilen mama.'

De deurbel gaat! De moeder staat op. Ze doet open, de buurvrouw staat op de stoep. De buurvrouw ziet het betraande gezicht van de vrouw:

Hoe gaat het me jou?

- Nou, begint ze voorzichtig, het valt me soms niet mee, weet je...

O, wat is er gebeurd?

- Nou, ...zo zonder mijn man he, begrijp je...

Je man, die ex van je bedoel je? Ben je daar nou nog steeds mee bezig. Die man van je, is al die aandacht niet waard. Vergeet hem toch, je maakt het jezelf zo alleen maar moeilijker, je moet niet zo vasthouden aan je verdriet. Er is toch nog zoveel moois in het leven... Het is al weer zo lang geleden.

- Ja, ach, lacht de moeder wat verlegen terug... Ze veegt de laatste tranen definitief weg. Kom binnen. Koffie?

En even later zitten ze aan de koffie, te keuvelen over het weer en de boodschappen.

Pas 's avonds, 's avonds laat, wanneer ze alleen in bed ligt, durft ze de tranen weer toe te laten. Maar de woorden blijven haar bij: 'Ben je daar nou nóg mee bezig?' 'Laat het toch los, het is al zo lang geleden...' Misschien moest ze het inderdaad maar loslaten en proberen te vergeten... 'Niet huilen mama, niet huilen!' En langzaam verstillen haar tranen. Ze zal niet meer huilen.

Zomaar een omzwerving uit het leven van een vrouw. Tranen van een jonge vrouw die niet gezien worden.

Geen ruimte voor verdriet

Overal om mij heen zie ik het gebeuren: hoe onzorgvuldig er wordt omgegaan met het verdriet van mensen. Hoe achteloos er wordt geluisterd naar de verhalen van mensen. Er wordt al heel snel gezegd, dat je maar moet loslaten wat er gebeurd is. Het is toch al zo lang geleden? Droog je tranen toch!

Misschien herkent u dat wel uit uw eigen leven. Dat juist op de momenten dat je het zo hard nodig hebt, mensen je teleurstellen. Dan wil je je verhaal kwijt, maar niemand wil luisteren. Wat kan je dan verlangen naar iemand die bij je is en het bij je verdriet kan uithouden.

Maar dat lijkt niet meer te kunnen en te mogen bestaan in deze wereld. Er is geen ruimte voor verdriet. Alles in deze wereld draait om schoonheid, jong zijn en vooruitgang. Die vooruitgang en de welvaart lijkt onbegrensd te zijn. Maar die welvaart, hoeveel rijkdom we ook hebben - we kunnen daar het leven niet mee bepalen en beheersen. Het kan de diepe grondtoon van het verdriet in ons leven uiteindelijk niet wegnemen.

Maar in de wereld wordt het wel weggedrukt. Verdriet wordt weggedrukt door kortstondig genot. De reclames spiegelen je zoveel moois voor. Maar genot is geen geluk.

Geen tijd voor verdriet

Toch lijkt het een beweging te zijn die niet te stoppen is. Een beweging die al verder over de hele wereld gaat. In de tijd dat ik in India was maakte ik een aantal keer een begrafenis mee. Als iemand daar overlijdt, dan wordt die persoon als het mogelijk is dezelfde dag nog begraven. Iedereen legt dan zijn werk neer, de jonge mannen uit het dorp graven een graf omdat het zwaar werk is. De rest van het dorp komt samen in het huis van de overledene en zingt liederen. 's Middags is de begrafenis. Gedurende de avond en de gehele nacht blijven de jonge mensen en iedereen die het fysiek aankan, in het huis van de nabestaanden waken. Je hoeft niets te zeggen, er wordt alleen gezongen uur na uur, om de stilte te vullen. Rond 5 uur in de morgen, als de nieuwe dag begint, gaat iedereen naar huis. Je zoekt je bed op en slaapt om de nacht erop opnieuw te waken in het huis van de nabestaanden. Zo helpt men elkaar door de eerste moeilijke periode van verdriet heen.

Maar ook in India is de economie enorm aan het groeien. Zeker in het gebied waar ik was. Zo vertelden ze me hoe lastig het tegenwoordig is als er iemand overlijdt. Want eigenlijk, zo zeiden ze, is het niet meer mogelijk om soms meerdere keren per maand je werk zomaar neer te leggen en tijd te nemen om te rouwen. Verdriet is vooral lastig.

Dat herkennen we toch in Nederland en ook bij onszelf maar al te goed. Er is geen tijd om stil te staan bij de dood of bij ander verdriet. Elke dag weer zijn er verplichtingen, werkzaamheden die alle aandacht opeisen. Wie rouwt, die zeurt. Alles draait om welvaart en vooruitgang. Stilstaan is achteruitgaan.

En toch nemen wij hier deze 40 dagen de tijd om stil te staan. Stil te staan bij mensen. Mensen die verdriet hebben, mensen die eenzaam zijn. Misschien ook wel bij uw verdriet. We doen dat omdat niemand vergeten mag worden. Het is makkelijk om de samenleving de schuld te geven. Laten we eenvoudig beginnen bij onszelf. Wij hebben de roeping om mensen bij te staan in hun verdriet.

God ziet u

Dat is ook precies wat me zo raak in psalm 56. Hier krijgen wij het voorbeeld dat het anders kan en moet. Hier komt onze roeping vandaan om om te zien naar de mensen om ons heen. Hier zien we hoe God met verdriet omgaat. Het is één van de meest troostrijke teksten uit de Bijbel die ik ken. Want onze God, onze Vader, gaat niet achteloos met ons verdriet om, maar Hij neemt het verdriet en de pijn van zijn kinderen serieus.

De Psalm is geschreven door David. David zwerft al tijden door het bergland van Palestina. Alleen. Wat moet hij dromen hebben gehad toen hij jong was. Vol ambitie. Gezalfd, woorden van een profeet die tot hem zei dat hij koning zou worden. En zo leek het ook te gaan. Hij was nog maar jong geweest toe hij Goliath had verslagen. Iedereen juichte hem toe. Saul heeft 1000en, maar David....Maar nu, nu is er niemand die oog voor hem heeft. En deze ervaring raakt hem veel dieper. En toch, zelfs te midden van dit verdriet is er nog iets waar hij God wél voor kan danken. Te midden van die omzwervingen dankt hij God: 'Gij hebt mijn omzwerven geteld'. Wat is dat ook een bemoediging voor ons. Misschien is er bijna niets meer om voor te danken, maar dan is er tenminste dit om voor te danken: dat God heeft het gezien.

Hij heeft oog voor u. God heeft al uw omzwerving gezien.

Dat maakt je toch stil. Dat raakt.

Soms voel je je zo verloren en lijkt het alsof er niemand is die je begrijpt, niemand die je ziet staan of in je geïnteresseerd is. Niemand die weet heeft van de omzwervingen die u hebt moeten maken. En hoe kan een ander het ook weten of begrijpen? Het is immers uw ervaring, uw leven, het is uw omzwerving. Een ander kan nooit voelen wat u hebt gevoeld.

Maar te midden van de eenzaamheid is God er altijd.

Intermezzo

– 30 jaar later zit de vrouw weer achter datzelfde raam. Het is een grauwe dag. Buiten regent het. Met een schuin oog kijkt ze zo nu en dan de kamer in, een lege kamer. Ze is alleen. Ze heeft niet

meer gehuild. Maar de pijn, het verdriet van vroeger - het is er nog steeds. Ze kan het niet vergeten. Zoveel dingen zijn ongezegd gebeven. Het leven was zo onrechtvaardig geweest. Nu is haar leven bijna voorbij. Zoveel tranen zijn er gevloeid, en ze waren allemaal voor niks geweest. Ze zijn verloren gegaan. Haar hart huilt stille tranen. Tranen die nooit gezien zullen worden, tranen waar nooit erkenning voor zal zijn, tranen waar nooit recht aan gedaan zal worden... –

God koestert uw tranen

Maar, juist dan, als u, zijn kind, verdriet heeft, dan wordt Gods hart ten diepste geraakt. Uw omzwervingen en uw tranen, uw verdriet gaan hem aan het hart. Hij kijkt niet slechts toe van een afstandje. Zijn troost gaat verder.

Mensen kunnen wel zeggen: doe die tranen toch weg, maar Hij kan niet aanzien dat uw tranen verloren gaan. David weet dat, daar put hij hoop uit: God, zijn mijn tranen niet in Uw register? God vangt elke traan die u huult op, voor Hem zijn ze belangrijk. Ze mogen niet verloren gaan. En van elke traan die Hij opvangt, houdt Hij een register bij.

In die tijd hadden veel vrouwen tranenflesjes. Bij opgravingen in Israël zijn die flesjes ook teruggevonden. Als ze verdrietig waren, dan vingden die vrouwen hun tranen op in een flesje. Zo bewaarden ze hun tranen.

Het flesje werd onder andere gebruikt als de mannen op oorlogspad gingen. De vrouwen bleven alleen thuis achter. We kunnen ons er wel iets bij voorstellen, dat dat voor een vrouw niet makkelijk was, zo lang haar man te moeten missen. Daarbij kwam nog de onzekerheid, dat ze niet wist of hij terug zou komen. Er werden heel wat tranen gelaten.

En die tranen vingden ze dan op. Ze bewaarden dat flesje voor de dag dat hun man terug zou komen. Als hun man dan terug kwam, dan kon zijn vrouw hem dat flesje met tranen laten zien. Dat zei vaak meer dan woorden konden zeggen: zoveel hou ik van je, zoveel heb ik je gemist.

Bijzonder he?

Dit is wat David ook over God zegt: 'Vang mijn tranen op in uw fles'.

God heeft ook een tranenflesje. En in die fles bewaart God onze tranen, tot die dag dat wij zullen thuiskomen. Wij hebben allemaal zo ons eigen slagveld. Maar als we eens thuis zullen komen en God

zullen ontmoeten, dan zal hij dat flesje laten zien, het zal meer zeggen dan woorden kunnen uitdrukken: Zie maar, zoveel hou ik van je.

God koestert uw verdriet en zo koestert God u.

Recht en vrede

God koestert u.

Dat betekent niet dat God nu alle tegenspoed in je leven wegneemt. Kijk naar het leven van David, wat hij moest doormaken. Hij was Gods gezalfde, Gods kind - maar er bleek niks van in het leven. Op het moment van het schrijven van deze psalm wordt hij niet alleen achtervolgd door Saul, maar is hij zelfs gevangen genomen door de Filistijnen.

Als je psalm eens doorleest en stilstaat bij de pijn die hij doormaakt, dan roept dat ondanks de andere situatie waarin wij leven soms zo'n herkenning op. Lees eens wat hij schrijft:

ze bestrijden hem,

ze bedreigen hem,

ze krenken hem met hun woorden,

ze maken boze plannen tegen hem,

ze bespieden hem,

ze loeren op zijn leven.

Nee, het recht viert allerminst zegen.

En dan zien we de bijzonder hoop die dat tranenflesje voor David geeft.

Want David weet, dat er een dag zal komen dat het recht wel zegen viert.

De dag dat wij mogen thuiskomen, is ook de dag dat God zal rechtspreken. Het is ook een dag van oordeel waarop God het recht wél zal doen zegenvieren. En dan zal daar dat tranenflesje zijn. Elke traan zal op die dag getuigen van alles wat we in ons leven hebben moeten doorstaan. En dan zál God recht spreken. Op die dag zal God ook aan uw tranen recht doen en daarmee u recht doen. Wat kunnen we daar naar verlangen en naar uitzien. Het kan ons zo frustreren, niet alleen dat we verdriet ondergaan, maar ook dat het niet terecht is. Je zou het soms wil uitschreeuwen. Je zou mensen willen zeggen: kijk eens wat je me hebt aangedaan. Hoe kan je je mond houden, hoe kan je nog rust vinden?

Misschien bent u soms ook bang om dingen die in uw leven zijn gebeurd te vergeten. Het kan zo benauwend zijn, het idee dat dat er dingen in het leven ongezegd zullen blijven. Soms is er dan ook die sterke behoefte om erover te praten. Daarom frustreert het dat er zo weinig mensen luisteren, dat er misschien wel niemand luistert. U vraagt niet veel, alleen maar een beetje erkenning zou al veel goed doen.

Maar toch, toch hoeft u niet bang te zijn om het te vergeten. We mogen alles wat ons pijn doet en pijn heeft gedaan loslaten. We mogen zwijgen, kunnen stil zijn. Want Gó d zal niet zwijgen en God zal het niet vergeten.

U hoeft uw recht niet te behá len.
God zal u recht verschá ffen.

U hoeft uw tranen niet te drogen
Ooit zal Gó d uw tranen drogen.

Op die dag zal Hij met zijn hand de laatste tranen van je wangen wegvegen. Voorzichtig zal hij ze opvangen in zijn fles. Het zullen je laatste tranen zijn.

Dan zal er geen dood meer zijn
Geen rouw meer zijn
Geen jammerklacht
Geen pijn

Er zal erkenning zijn.
Dan zullen we vrede en rust vinden.
Dan pas.

Davids verlangen naar oordeel

Wat verlangde ook David naar die dag.

Dat blijkt vooral uit vers 8. Vlak voordat hij God vraagt zijn tranen te bewaren in vers 9, heeft hij het namelijk over die dag van oordeel. In vers 8 bidt David: 'Stort de volken neer in toorn, o God'. 'Stort de volken neer in toorn, o God!' Als je nagaat wat voor een situatie David in verkeert, dan is dat een

merkwaardig verzoek. David zit in nood. Gevangen genomen. Je zou een toch een gebed verwachten om bevrijding uit die situatie. En toch doet hij dat niet.

Nee, het is een algemene noodroep die uitziet op de dag van het oordeel wanneer God alle volkeren zal oordelen in zijn toorn. Daar klampt David zich aan vast te midden van een leven vol onrecht. Hij klampt zich vast aan die dag waarop recht wel zal geschieden.

Zal God óns ook niet oordelen?

Wat voor een dag van ligt er voor ons in het verschiet?

De dag van de waarheid, de dag van recht. – Ik snap dat David daar hoopt uit put en zich daaraan vastklampt. Maar het maakt me ook onrustig. Als het een dag van recht is, zal er dan ook niet over óns recht worden gesproken. Over u en mij?

Er zijn veel mensen die ons pijn hebben gedaan in ons leven.

Maar wij dan, hebben wij ook niet veel mensen pijn gedaan?

Hoeveel tranen hebben wij niet veroorzaakt?

Hoe vaak hebben wij zelf niet klaar gestaan voor onze medemens?

Hoe vaak hebben wij niet nagelaten om mensen om ons heen te troosten?

Als God ooit recht gaat spreken op die ene dag, dan zijn daar veel tranen, tranen van mensen om ons heen die zullen getuigen tegen ons. Op die dag staan wijzelf ook terecht. En dan weten u een ieder voor onszelf voor welke daden.

Zo kan je eigen verdriet, je zomaar terugwerpen op je eigen schuld. Verdriet en schuld zijn twee heel verschillende dingen, maar plots komen ze op deze manier toch samen.

Hoe kunnen we, met oog op onze schuld nog vrede vinden in ons hart nu die dag van oordeel voor ons ligt?

Voor David is de dag van het oordeel een hoopvolle dag, omdat hij weet, vers 10, dat Gód met hem is. Je kan alleen die dag in het oordeel verschijnen, als je weet dat God aan jouw kant staat. Zo klinkt daar in het Hebreeuws zomaar de naam van Christus onze Heiland. Emmanuel, God is met ons. God staat aan onze kant, zo radicaal zelfs dat hijzelf mens werd.

In Jezus wel te verstaan - alleen in Jezus staat God aan onze kan. Daar kunnen we vrede vinden. Dat is de weg die Jezus de vrouw wijst in Lucas: 'Ga heen in vrede, uw geloof heeft u behouden.'

Maar dan snap ik ook - waarom David nog bidt 'stort de volken neer in toorn', terwijl Jezus ons leert 'heb uw vijanden lief en bid voor wie u vervolgen'. **Er zijn veel mensen die ons pijn hebben gedaan, maar zou Christus hún straf ook niet hebben gedragen?**

En op het moment dat je dat gaat denken, merk je dat er een stukje verdriet uit je hart weg is. Dat is hoe wij leren anderen te vergeven, zoals God ons vergeven heeft. Dat perspectief kon David nog niet hebben, dat kan je alleen hebben als je zelf eerst bij het kruis bent geweest en weet hoe groots het offer is dat Christus bracht.

Dat kruis leer ons met zekerheid roepen: dit weet ik, dat God met mij is.

In het kruis ligt vergeving voor ons zonden én genezing voor ons verdriet.

Je laatste tranen

Nu kunnen we met vreugde uitzien naar die dag die komen gaat. Dat je voor God mag verschijnen is een feest. Al ons verlangen naar liefde, troost en recht vervuld te zien op dat moment. God zal de tranen van je ogen wissen. De laatste tranen voor de tranenfles.

Maar dan zal het toch ook niet langer meer nodig zijn die tranen nog te bewaren.

Ik kan maar één ding bedenken waar ze dan nog goed voor zijn.

Wat kunnen we dan anders doen dan,
neerknielen aan de voeten van Jezus,
de fles nemen en Jezus' voeten wassen met onze tranen.

Die tranen nog één keer laten vloeien,
...laten wégvloeien....

Maar dan als tranen van geluk

Omdat Christus ook tot ons heeft gesproken:

Je zonden zijn je vergeven.

GewoonGeloven.com

HonkaTerlouw.com